

Program rozvojového kurzu (I.)

Zaměření: rozvoj 4 kompetencí demokratické kultury

- čestnost
- lidská důstojnost
- odpovědnost
- občanská uvědomělost

Programový úsek	Aktivita	Účel aktivity	Rozvíjené kompetence
1. den dopoledne	• Příjezd • Ubytování • Prohlídka místa • Poučení o bezpečnosti a chování na místě	Orientace na místě Ochrana žáků	odpovědnost
1. den odpoledne	• Dělení do skupin • Skupina si vytváří cvičení, název a pokřik/popěvek • Kde máš...? • Sněm moudrých lidí	Formování skupiny, rozvoj schopnosti organizace, vstup do tématu, motivace	spolupráce, jazykové a komunikační dovednosti, odpovědnost
1. den večer	• Zahájení tematické hry - scénka a příběh • Organizace - vysvětlení toho, co se bude dít • Dobří práskači • Program na další den	Zahájení didaktické hry (červená nit kurzu), organizace	odpovědnost, občanská uvědomělost
2. den dopoledne	• Celodenní aktivita mimo objekt zaměřená na rozvoj dalších kompetencí DK ○ Nebezpečné odpadky ○ Řazení odpadků ○ Mrazík, běhací kvíz ○ Slepá chůze ○ Nosítka a němí ○ Reflexe ○ Kolíčky	Rozvoj témat kurzu, růst (nejen) v kompetencích demokratické kultury	lidská důstojnost, občanská uvědomělost, odpovědnost , sebedůvěra, empatie, spolupráce, jazykové a komunikační dovednosti, životní prostředí, porozumění sobě samému
2. den odpoledne			
2. den večer	• Poslední <i>kámen</i> celodenní aktivity • Organizace	Zakončení dne, motivace, organizace	odpovědnost
3. den dopoledne	• Odpočinkové dopoledne - výběr z nabízených aktivit	Rozvoj témat kurzu prostřednictvím vlastní volby	odpovědnost , sebedůvěra, empatie, flexibilita a přizpůsobivost, spolupráce

3. den odpoledne	• Stanoviště A. Tajná zpráva B. Smutný skřítek a stavění domečků C. Překážková dráha D. Hledání lesních skřítků E. Tichá pošta	Rozvoj témat kurzu, spolupráce	lidská důstojnost, čestnost , empatie, spolupráce a řešení konfliktů, analytické a kritické myšlení, občanská uvědomělost , sebedůvěra, porozumění sobě samému, životní prostředí
3. den večer	• Reflexe uplynulého dne • Organizace • Společný zpěv	Zakončení dne, motivace, organizace	odpovědnost , kritické myšlení, spolupráce
4. den dopoledne	• Skřítků společnost na výletě	Zpracování témat kurzu	lidská důstojnost a práva, čestnost, občanská uvědomělost , empatie, jazykové a komunikační dovednosti, spolupráce, životní prostředí
4. den odpoledne	• Hledání pokladu	Závěrečná hra, odměna za práci po celou dobu kurzu	spolupráce, analytické a kritické myšlení, spolupráce
4. den večer	• Reflexe kurzu pod vedením pedagoga • Zakončení programu	Zhodnocení, reflexe Zakončení programu	lidská důstojnost, čestnost, odpovědnost , kritického myšlení, porozumění sobě samému
5. den dopoledne	• Balení a úklid prostor • Odjezd • Rozloučení	Ukončení kurzu	odpovědnost , spolupráce

PROGRAMOVÉ AKTIVITY – podrobný POPIS

1. den - dopoledne

Po příjezdu na místo proběhne ubytování, poučení o bezpečnosti a chování na místě, základní orientace v budově a blízkém okolí.

1. den - odpoledne

Rozdělení do skupin

Popis aktivity

Pedagogové se předem domluví na rozdělení dětí do skupin tak, aby v každé skupině byli žáci napříč ročníky. Každý učitel rozdává ve své třídě pohádkové postavy. Děti nesmí mluvit a hledají ostatní se stejnou pohádkovou postavou. (Počet skupin závisí na počtu žáků. Při menším počtu dětí může být při pěti ročnících pět skupin.)

Následně má skupina za úkol se domluvit na třech věcech a to: sekvenci čtyř krátkých cviků, které jim pomáhají se soustředit. Cviky se musí naučit celá skupina. Skupina si určí název a pokřik či popěvek. Pokřik či popěvek musí obsahovat jen slova, která začínají na první písmena jmen jejích členů a musí obsahovat alespoň jedno slovo od počátečního písmene každého jména.

Skupiny se znovu sejdou společně a vzájemně si předvedou svoji sestavu, jméno a pokřik. Učitelé v dalších dnech před aktivitami ve skupinách vyzvou děti k tomu, aby provedly cvičení a pokřik.

Doporučení: Na hlavní dveře se umístí seznam dětí (v rámci GDPR) a rozdělení do skupin.

Kde máš...?

Na velkém papíře venku je napsaný seznam věcí, které si má každý ve skupině přinést a v čem mají být oblečení. Vyhrává skupina, která je jako první kompletní se všemi věcmi. Seznam zahrnuje - batůžek, tužku, papír, šátek, mikinu, čepici, vodu v lahvi a pláštěnku. Na sobě má mít každý dlouhé kalhoty či tepláky/legíny, sportovní boty a čepici.

Děti na to mají 15 minut.

Když se opět sejdou, mají za úkol si stoupnout do řady a před sebe vyložit všechny věci, které jsou na seznamu. Pokud někomu něco chybí, učitel namátkou vybere někoho ze stejné skupiny (ideálně staršího), kdo má vybavu kompletní a který pomůže i ostatním vybavu zkompletovat.

Hra se boduje, za každou chybějící věc dostane skupina tolik trestných minut, kolik jim trvá doplnit chybějící věci.

Na závěr učitelé oznámí, že vždycky, když bude společný odchod, budou takto vybavené. Papír se seznamem bude viset na dveřích pokojů, kde bydlí učitelé, po celou dobu pobytu.

Sněm moudrých lidí

Žáci se rozdělí do dvojic (ve dvojici jsou pokud možno stejně staré děti). Každá dvojice nakreslí, jak podle nich vypadá moudrý člověk a jaké má vlastnosti (alespoň tři), mají na to 5 minut. Po pěti minutách se spojí s jinou dvojicí a porovnají, jaké vlastnosti jejich postavičky mají a jestli by se od sebe navzájem měly něco naučit. To zopakujeme ještě 2x. Výsledkem je, že každá dvojice má postavičku a u ní napsané vlastnosti moudrého člověka, které tam buď napsaly na začátku, nebo které se naučily při setkávání s ostatními.

Děti na konci hry své postavičky odevzdají pedagogům.

1. den - večer

Zahájení tematické hry

Většina učitelů přijde ke shromážděným dětem jako delegace skřítků. Na místě jsou vystavené jejich práce z aktivity "Moudří lidé". Představí se jako delegace společnosti skřítků a řeknou jim, že je pozorovali a líbilo se jim, jak jsou moudré, a proto je žádají o rady, jak by společnost skřítků měla být organizována tak, aby každý skřítek mohl žít důstojný život a aby se jim společně dobře žilo. Skřítkci se totiž do místních lesů přestěhovali docela nedávno a žije jich tu teď hodně z různých míst. Kvůli tomu potřebují vědět, jak se teď organizovat. Také jim řeknou, že když jim pomůžou, ukážou jim cestu k pokladu schovanému v lese. Zeptají se dětí, jestli budou tak hodné a pomůžou jim. Potom poděkují s tím, že si budou chodit pro rady v příštích dnech, rozloučí se a odejdou.

Organizace

Učitel dětem zopakuje pravidla pobytu, informuje, kdo je zdravotník, s čím se obracet na koho apod.

Dobří práskači

Děti mohou během kurzu přijít za učitelem a "napráskat", že viděly někoho, jak udělal něco dobrého. Učitel pak "napráskanému" ke jménu na dveřích nakreslí srdíčko.

Program na další den

Dětem je řečeno, že další den půjdou na celodenní tematický výlet a v kolik se sejdou k odchodu vybavení věcmi na seznamu, který byl představen odpoledne. Že mají ve skupině všichni všechno je zodpovědností skupiny.

2. den – celodenní tematický výlet

Celodenní tematický výlet po okolí s aktivitami rozvíjejícími DK, doporučená délka 10 až 12 km. (Oběd a svačinu děti dostanou s sebou.)

Aktivita 1 - Nebezpečné odpadky

Učitel vytáhne dopis od skřítků. Skřítkci prosí děti o pomoc s odpadem, neví totiž, jak nebezpečný je jaký odpad.

V připraveném poli jsou obrázky s různými odpady a s popisem toho, jak dlouho se rozkládá a v čem je v lese nebezpečný, co v přírodě způsobuje (každého odpadu je tolik jako je skupin). Karty skupina sbírá tak, že za jednu výpravu do pole smí sebrat jen jednu kartu. Ze skupiny se do pole vždy vypraví polovina z nich a musí se držet za ruce. Úkolem je mít všechny druhy odpadků. Když nashromáždí všechny odpadky z pole, mají 10 minut na to, aby si přečetli informace a naučili se je. Potom karty odevzdají učiteli.

Aktivita 2 - Řazení odpadků

Důležité je tuto aktivitu zařadit brzy po první aktivitě.

Každý žák dostane jeden obrázek odpadu, který nesmí ostatním ukázat. Bez mluvení se ve skupině musí seřadit tak, aby byli od nejnebezpečnějších po nejméně nebezpečné. Nesmí psát, ale smíjí užívat pantomimy i kreslit.

Aktivita 3 - Mrazík, běhací kvíz

Učitelé, kromě jednoho, jsou Mrazíci a honí děti ve vyznačeném poli. Koho Mrazík chytne, musí jít za zbývajícím učitelem a odpovědět na otázku. Otázky se mohou týkat informací z aktivity 1 a 2, ale učitel se může ptát i na jiné věci.

Aktivita 3 - Slepá chůze

Všichni žáci se seřadí do kruhu podle abecedy (jeden učitel značí A). První dva v pořadí vytvoří dvojici, další dva také a tak dále. Pokud je dětí lichý počet, vznikne jedna trojice. Starší ze dvojice si zaváže oči šátkem, mladší ho další kus cesty vede.

Aktivita 4 - Nosítka a němí

U každé skupiny se losem zvolí jeden člověk, který už nemůže jít a tři lidé, kteří nesmí mluvit. Skupina musí vymyslet způsob, jak budou dotyčného přepravovat. Každá skupina dostane k dispozici švihadlo a prostěradlo. Následující úsek jednoho nesou (délka dle uvážení a terénu).

Aktivita 5 - Reflexe

Skupiny si sednou každá zvlášť do kruhu a společně si odpoví na otázky:

Jakou roli jsme v aktivitách měli?

Jaké bylo nevidět, nemoci mluvit, nemoci chodit?

Společně sepíší odpovědi pro skřítky:

Co pomůže člověku, když nevidí?

Co pomůže člověku, když nemůže mluvit?

Co pomůže člověku, když potřebuje pomoc ostatních?

Další otázky je možno přidat podle toho, co je pro děti významné.

V každé skupině je učitel a dle potřeby doplní informace o zásadách, jak se chovat k nevidomým, sluchově postiženým, špatně pohyblivým.

Aktivita 6 - Kolíčky

Zařadit dle rozvahy kdykoliv.

Každé dítě dostane kolíček. Mají za úkol kolíček během chůze na někoho pověsit, aniž by si toho dotyčný všiml. Pokud na sobě člověk nějaký kolíček najde, může ho opět zavěsit na někoho dalšího. Cílem je mít na konci hry (lze určit třeba, že se hraje do oběda) co nejméně kolíčků.

2. den - večer

Po večeři učitel dětem sdělí, že následující den ráno zůstanou na základně a v kolik se po snídani sejdou. Skřítki zanechali vzkaz, aby děti své odpovědi z aktivity 5 schovaly u velkého kamene u chaty, učitel tam se zástupci skupin odpovědi zanes. Den uzavíráme společnou písni. Zbytek večera je až do večerky volný.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Název projektu	Rozvoj demokratické kultury v ZŠ Parentes
Registrační číslo projektu	CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_068/0001457

3. den - dopoledne

Klidné dopoledne

Učitelé si připraví aktivity, které děti mohou během dopoledne dělat - výroba náramků, sportovní hry na hřišti, nesportovní hry, diskuzní kroužek, dramatické hry, kreslení. Děti si mohou vybrat, čemu se budou věnovat. Pokud chtějí, mohou si číst či psát pohledy. Každá aktivita má čas začátku a konce.

3. den - odpoledne

Po poledním klidu se děti sejdou "s výbavou". Sraz probíhá stejnou formou jako v úterý ráno.

Stanoviště

Na blízké louce a v lese jsou stanoviště s úkoly. U každého stanoviště je jeden skřítek (učitel). Stanovišť je celkem 5, každé na splnění trvá 20-25 minut. Skupiny stanoviště obcházejí a plní úkoly. Na každém stanovišti zapisují poznatky do listu.

Stanoviště:

- A) Tajná zpráva - Skupina má za úkol rozluštit tajnou zprávu. Dostanou text, kde je každé písmeno změněno na jiný znak. Klíč je vzdálený přibližně 150 metrů. Vždy jeden smí běžet a zjistit jeden znak. Skupina se tak snaží nashromáždit dostatek písmen pro rozluštění zprávy. Zprávu zapíší do listu.
- B) Smutný skřítek a stavění domečků - Smutný skřítek pláče a lamentuje, protože si s ním nikdo nechce hrát. Děti musí přijít na to, co skřítek potřebuje. V lese jsou rozházené kartičky, na každé je jedna potřeba, potřeby se i opakují. Děti mohou kartičky nasbírat. Pak se musí domluvit a vybrat z nich tři, které podle nich skřítkovi chybí. Pak je skřítkovi nabídnou a ten se může rozhodnout, že to je to, co potřebuje. Pokud je zamítne, musí děti hledat dál. Když najdou to, co skřítkovi chybí, ten jim poděkuje a rozveselí se. Pak zase posmutní a řekne dětem, že nemá kde bydlet. Požádá je, aby mu postavily domeček. Když děti domeček postaví, může skřítek podle času buď být spokojený, nebo se doptávat (kde bude jíst a spát, kde se bude koupat, jak do domečku vyleze, když bude starý atd.) Do listu napíší, co skřítek potřeboval a co nesmí v jeho domečku chybět, aby se mu v něm dobře žilo.
- C) Překážková dráha - děti musí společně překonat několik překážek. Přejít po laně, prolézt "pavučinou" (napnutý tvar z provázků mezi stromy, tvar je kousek nad zemí tak, aby bylo výhodné menší děti zvednout a podat si), přejít určitý úsek pouze za užití předem určených kusů kartonu (jinam si stoupnout nesmí), přejít určený úsek za užití 8mi nohou a 10ti rukou.
- D) Hledání lesních skřítků - V lese jsou na stromech fáborky, které označují místo, kolem kterého je v okruhu max. 2m nějaký skřítek. Ve vzdálenosti cca 50 - 100 m jsou děti shromážděné a po jednom k fáborkům vybíhají. Žák si musí zapamatovat celý název skřítky (kartu nechává na místě) a po návratu jej nadiktovat spolužákovi, kterého určili jako zapisovatele. V roli zapisovatele se děti mohou vystřídat, každý žák musí donést jméno alespoň jednoho skřítky. Na „průzkumu“ je vždy pouze jeden, aby skřítky nevyplašil. Každý žák vždy běží k jednomu fáborku, nemůže při svém pátrání oběhnout tři.
- E) Tichá pošta - děti vytvoří řadu. Učitel sdělí prvnímu z dětí jedno povolání. Děti si pak pomocí pantomimy povolání v řadě předávají, až poslední musí uhodnout, o jaké povolání se jedná. Pořadí dětí se střídá tak, aby každý měl příležitost být poslední.

3. den - večer

Reflexe uplynulého dne

Děti se po večeři rozdělí do obvyklých skupin a pod vedením učitele si odpoví na otázky: Co se mi dnes podařilo? (s touto otázkou může pomoci i zbytek skupiny), Co nám pomohlo vyřešit úkoly na stanovištích?, Co bychom příště chtěli udělat jinak?

Vhodné je vytvořit prostor i na sdílení zážitků. Celá aktivita by měla trvat maximálně 30 minut.

Následně učitel děti seznámí s tím, že příští den půjdou na půldenní výlet, o odpoledním programu se nezmiňuje, pouze v případě dotazů se může tvářit tajemně.

Na závěr proběhne společné zpívání.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Název projektu	Rozvoj demokratické kultury v ZŠ Parentes
Registrační číslo projektu	CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_068/0001457

4. den - dopoledne

Krátký výlet s aktivitou

Odchod stejně jako v druhý den.

Skřítčí společnost

Během krátkého výletu skupiny sestavují, co potřebuje skřítčí společnost, aby dobře fungovala.

V první části si skupina rozdělí témata - komu a jak je potřeba pomáhat, jak se starat o přírodu kolem sebe, zásady pro spolupráci, jak jedná čestný skřítek, za co má zodpovědnost jednotlivec, co jsou atributy důstojného života. Každé téma mají 1 až 2 lidé/experti. Ti se jdou poradit do expertních skupin, které jsou tvořené lidmi se stejným tématem napříč skupinami.

Skupiny formulují rady skřítkům na daná témata.

4. den – odpoledne

Cesta za pokladem

Delegace skřítků si přebere to, co pro ně děti vytvořily. Dostanou za to kousky mapy, která vede k pokladu. Skupiny musí mapu sestavit a podle ní mohou v blízkém okolí najít poklad v podobě zlatých čokoládových mincí a jiných sladkostí.

Příprava na odjezd

Před večerí si děti zabalí vše, co již nebudou potřebovat.

4. den - večer

Reflexe pod vedením pedagoga - kdy a jak si žáci všimli, že se někdo během kurzu choval čestně a zodpovědně. Kdy pro ně bylo důležité, že si navzájem pomohli, kdy potřebovali spolupracovat a co jim v tom pomohlo, co je podle nich důstojný lidský život.

Společné zakončení programu

Skřítci přijdou dětem poděkovat za to, co pro ně udělaly. Díky jejich pomoci se rozhodli je přijmout jako čestné členy skřítčí společnosti a každý dostane náramek s korálky. Skřítci se rozloučí písničkou a odejdou.

Vyhlásí se ti, kteří dostali nejvíce srdíček ke jménu.

Na závěr každý řekne, co se jim nejvíc líbilo.

5. den – dopoledne

Balení a úklid

Děti si zabalí zbytek věcí a uklidí pokoje.

Všichni jsou vedeni k tomu, aby si pomáhali. Pokud není hotovo, nikdo neodpočívá.

Učitelé neříkají, co není ještě uklizeno, ale svými cílenými otázkami vedou žáky k tomu, aby poznali, co je potřeba dodělat.

Rozloučení s místem

Je vhodné poděkovat ubytovateli, kuchařkám atd.

Před odjezdem se venku všichni shromáždí a rozloučí se s místem.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Název projektu	Rozvoj demokratické kultury v ZŠ Parentes
Registrační číslo projektu	CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_068/0001457